Kinderen
zien, horen en steunen

informatie en tips als je je zorgen maakt over de thuissituatie van leerlingen

AUGEO FOUNDATION

Kinderen zien, horen en steunen

Als professional op school kan je een enorm belangrijke rol spelen voor een leerling die thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt wordt. Door vroegtijdig te signaleren, te handelen en leerlingen op school een veilige plek te bieden help je hun veerkracht vergroten en draag je bij aan het herstel van schade. Maar wat kan je precies voor hen betekenen? En waar moet je op letten? Dit document biedt een overzicht van het materiaal en de informatie die Augeo beschikbaar heeft om jou hierin te ondersteunen.

Veerkracht vergroten van kinderen die onveilig opgroeien 3

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld 4

Achtergrondinformatie over kindermishandeling 5

Praten met leerlingen bij zorgen over hun thuissituatie 6

Praten met ouders over een zorgelijke thuissituatie 7

Voorlichting over kindermishandeling 8

Kinderen uitleg geven over kindermishandeling (psycho-educatie) 9

Als kinderen meer hulp nodig hebben 10

Veerkracht vergroten van kinderen die onveilig opgroeien

Wat kun jij morgen al doen om de veerkracht van een leerling die extra steun nodig heeft te vergroten?

Alle leerlingen hebben baat bij steun en aandacht. Voor leerlingen die thuis onder stressvolle omstandigheden opgroeien is steun op school onmisbaar. Denk bijvoorbeeld aan leerlingen die mishandeld of verwaarloosd worden, die opgroeien bij een ouder die chronisch ziek is, bij ouders die verslavings- of psychiatrische problemen hebben of aan leerlingen wiens ouders in een vechtscheiding zijn verwikkeld. Steun helpt de veerkracht van deze leerlingen te vergroten en draagt bij aan het herstel van schade door stress. Ook als er hulpverlening bij het gezin betrokken is. Een veilige plek bieden en een klein gebaar of simpele handeling kunnen een groot verschil maken voor kinderen.

Lees meer over Veerkracht en steun

Bekijk 4 tips van experts uit het onderwijs over het steunen van kinderen

8 tips: hoe verlaag je stress bij kinderen?

Lees het Augeo Magazine over sociale steun

Volg de cursus Steun bieden in de klas

Hoe kan je de veerkracht van een leerling effectief vergroten? Ga op Expeditie Veerkracht!

Meldcode kinder-mishandeling en huiselijk geweld

Ken jij de meldcode kindermishandeling van jouw school eigenlijk wel? Ga eens na: wie is waarvoor verantwoordelijk en weet je welke stappen je moet zetten als je je zorgen maakt over een kind?

Als je vermoedt dat een leerling thuis onveilig opgroeit of twijfelt of hij wel voldoende liefde, aandacht en steun van zijn ouders krijgt, is de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld een onmisbaar hulpmiddel. Door het stappenplan van de meldcode te volgen, handel je zorgvuldig en daadkracht. De vijf stappen geven precies aan wat je dan moet doen als je je zorgen maakt over de thuissituatie van een leerling.

Wil je meer weten over de meldcode? Bekijk het meldcode informatiepakket met informatie over de stappen van de meldcode, het afwegingskader en over praten met ouders en kinderen.

Voor meer achtergrondinformatie, lees de onderwijsspecial Veilig. Kraak de meldcode

Achtergrondinformatie over kindermishandeling

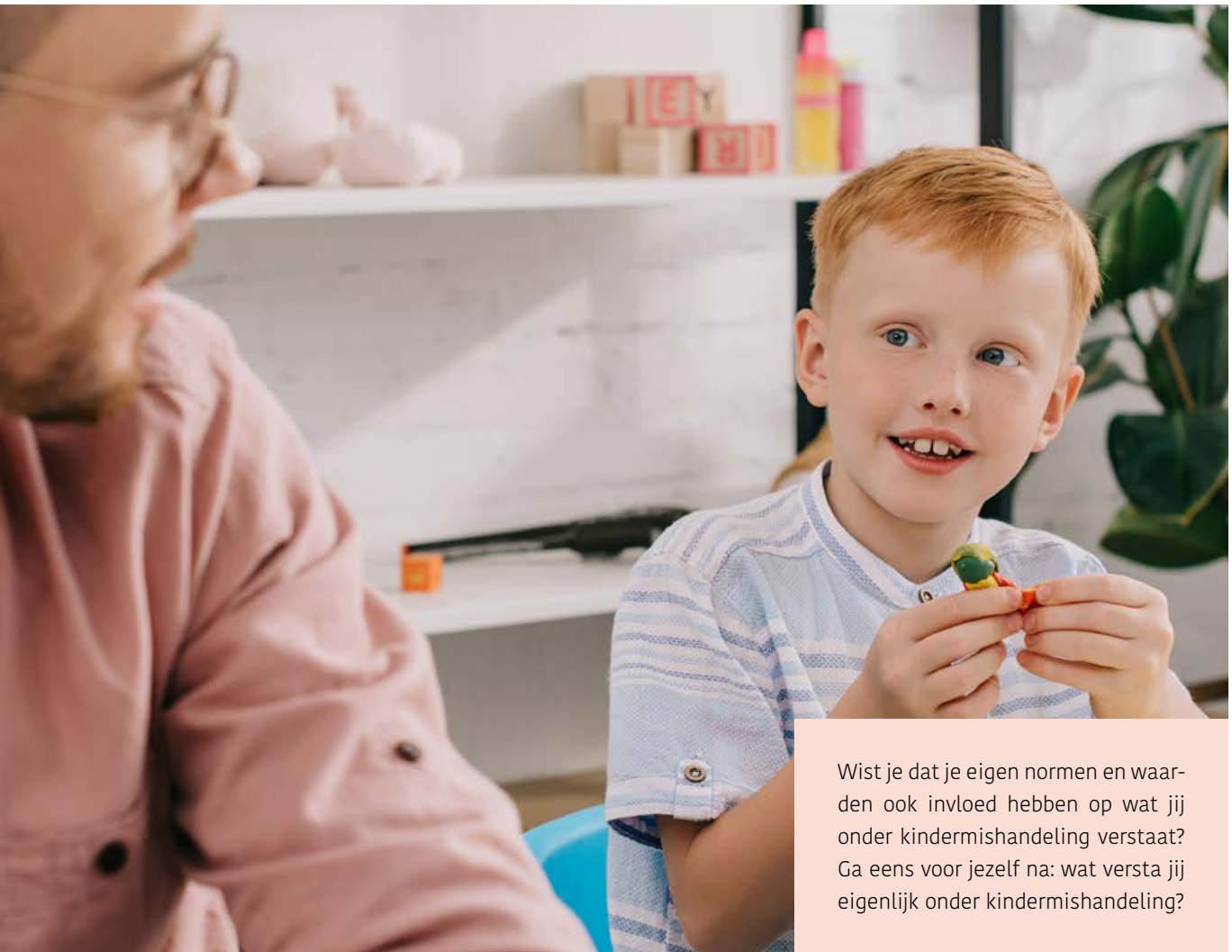

Wist je dat je eigen normen en waarden ook invloed hebben op wat jij onder kindermishandeling verstaat? Ga eens voor jezelf na: wat versta jij eigenlijk onder kindermishandeling?

Elk jaar worden in Nederland naar schatting tussen de 90.000 en 127.000 kinderen thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt. Als je het kinderen zelf vraagt zegt bijna 1 op de 4 leerlingen een vorm van kindermishandeling mee te maken. Maar ook door problemen van ouders, zoals ernstige verslavings-of psychiatrische problemen of een vechtscheiding kunnen ertoe leiden dat kinderen niet de zorg, veiligheid en aandacht krijgen die zij nodig hebben om gezond en veilig op te groeien. Wat weet jij over kindermishandeling?

Lees meer over definitie en vormen van kindermishandeling

Bekijk de animatie over chronische stress als gevolg van onveilig opgroeien.

Bekijk de animatie over het belang van steun om ernstige gevolgen van opgroeien onder stressvolle omstandigheden te helpen voorkomen.

Praten met leerlingen bij zorgen over hun thuissituatie

Zijn er dingen die jij moeilijk vindt om met kinderen te bespreken? Wat zou je daarbij helpen?

De kans dat ook in jouw klas een of meer leerlingen zitten over wiens thuissituatie je je zorgen maakt is best groot. Maar hoe praat je met een leerling over je zorgen? En hoe betrek hem of haar bij de stappen die wilt zetten?

Bekijk de 8 tips voor een goed gesprek met je leerling over je zorgen

Moeten ouders toestemming geven voor een gesprek met een kind? Wat vanaf welke leeftijd kan je met kinderen praten? Lees het antwoord op deze en nog 7 vragen de mini-training Praten met kinderen over mishandeling

Als je in het belang van kinderen wilt handelen, is het belangrijk dat je hen betrekt alle beslissingen die hen betreffen. Hier vind je achtergrondinformatie en zes oefeningen om het kind centraal te zetten, zoals het bespreken van je zorgen, te vragen en luisteren naar de mening van het kind, te vertellen welke stappen je gaat nemen en informatie te geven over de vervolgstappen.

Praten met ouders over een zorgelijke thuissituatie

Wat vind jij spannend of lastig bij het praten met ouders over eventuele zorgen in het gezin? Wie of wat kan je daarbij helpen?

Als je je zorgen maakt over de thuissituatie van een leerling en je afvraagt of hij of zij daar veilig opgroeit, praat je daar zo snel mogelijk over met de ouders. Waar moet je op letten bij een gesprek met ouders?

Hoe praat je met ouders over vermoedens van kindermishandeling?

Lees meer over de redenen waarom het voor ouders moeilijk is te praten over dat thuis misgaat

Voorlichting over kindermishandeling

Heb jij in de klas wel eens aandacht besteed aan het thema kindermishandeling?

Mishandelde en verwaarloosde jongeren geven zelf aan dat zij het fijn hadden gevonden als zij op school voorlichting hadden gekregen over veilig opgroeien. Wat zijn de do's en don'ts bij het geven van voorlichting over kindersmishandeling in de klas?

Lees in deze bijlage waaraan goede klassikale voorlichting over kinderrechten en kindermishandeling voldoet.

Kindvriendelijke informatie over kindermishandeling van het Klokhuis

In de gids Ieder kind geïnformeerd vind je handvatten voor scholen en gemeentes om praten over kindermishandeling op school te implementeren.

Er zijn nog weinig bestaande voorlichtingsprogramma's specifiek over kindermishandeling die onderzocht en bewezen effectief zijn. Kijk op de website van het loket gezondleven voor programma's over bijvoorbeeld sociaalemotionele vaardigheden of mentale gezondheid. Of (vanaf 9/9/2026) op Kompas voor de klas.

Kinderen uitleg geven over kindermishandeling (psycho-educatie)

Als een kind bij jou komt met vragen over kindermishandeling, weet je dan wat je het kind kan uitleggen?

Behalve klassikale voorlichting kan het ook helpen om met het kind apart te praten over wat het kind thuis meemaakt en het kind uitleg te geven over kindermishandeling. Dit noemen we psycho-educatie. Psycho-educatie kan bijdragen aan het begrijpen en beoordelen van kindermishandeling en het beter omgaan met deze ervaringen. Bijvoorbeeld door informatie en uitleg te geven over huiselijk geweld en veel voorkomende reacties hierop.

Lees in deze bijlage hoe je een leerling informatie kan geven over huiselijk geweld en de mogelijke effecten daarvan op kinderen en over de rechten van kinderen (psycho-educatie).

Kindvriendelijke informatie over kindermishandeling van het Klokhuis

Praatplaat: wie je tegenkomt als het thuis niet goed gaat

Als kinderen meer hulp nodig hebben

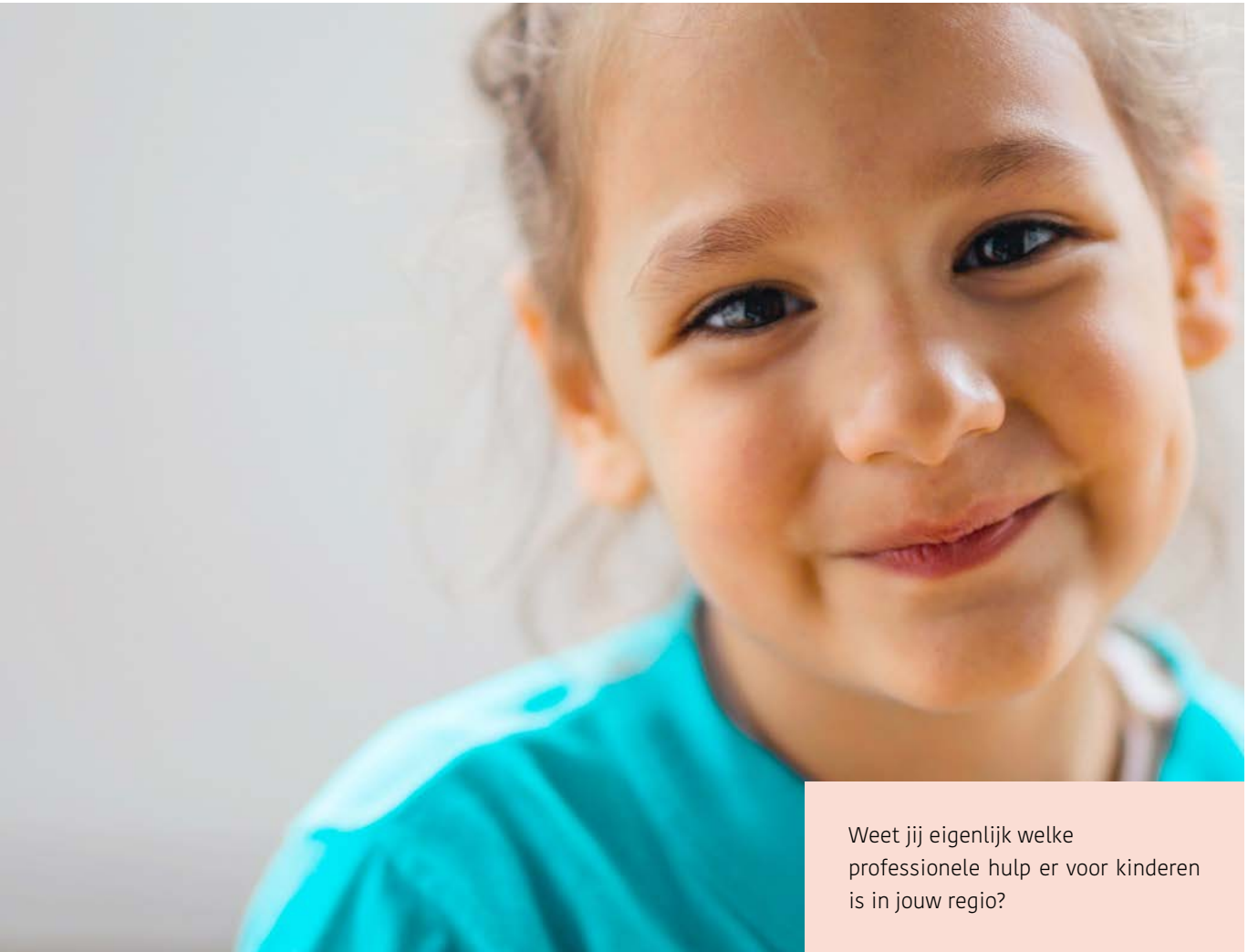

Weet jij eigenlijk welke professionele hulp er voor kinderen is in jouw regio?

Jij kunt als leerkracht (snelle) steun op school bieden. Jij kunt het kind een veilige plek bieden, er voor het kind zijn en het kind helpen om zijn veerkracht te versterken. Toch kan het ook zijn dat kinderen meer hulp nodig hebben dan de steun die jij kunt bieden. Wat kun je dan doen?

- Bespreek de mogelijkheden met de zorg coördinator of IB'er op jouw school
- Bij zorgen over de veiligheid van het kind: neem contact op met Veilig Thuis voor advies
- Verwijs kinderen door naar de Kindertelefoon
- Wil je weten hoe de jeugdzorg keten eruitziet? Bekijk de Praatplaat: wie je tegenkomt als het thuis niet goed gaat

Bijlagen

Klassikale voorlichting

Waarom?

Mishandelde en verwaarloosde jongeren geven zelf aan dat zij het fijn hadden gevonden als zij op school voorlichting hadden gekregen over veilig opgroeien. De belangrijkste drie redenen om klassikale voorlichting te geven over kinderrechten in het algemeen en kindermishandeling in het bijzonder zijn:

- Kinderen hebben er recht op geïnformeerd worden over hun recht op veilig opgroeien (art. 19 IVRK)
- Mishandelde kinderen zoeken uit zich zelf meestal geen hulp, zij hebben anderen nodig die hun situatie herkennen.
- Voorlichting draagt bij aan het begrijpen van eigen ervaringen

Hoe ziet goede voorlichting eruit?

Kinderen die thuis mishandeld worden, zien hun situatie vaak als 'normaal' en 'geaccepteerd'. Voorlichting begint daarom bij kinderen leren over hun recht op veilig opgroeien. Het is daarbij belangrijk kinderen te vertellen dat kinderen liefde, respect en bescherming van hun ouders/verzorgers nodig hebben om gezond op te kunnen groeien en dat het niet goed is voor kinderen als zij vaak bang zijn of zich zorgen maken over hun eigen of iemand anders veiligheid.

Als mishandelde kinderen over de informatie beschikken dat wat zij meemaken niet mag, kan dat tegenwicht bieden aan de van huis uit meegekregen informatie dat dit normaal is.

Goede voorlichting over kindermishandeling:

- gaat uit van de kinderrechten. Ieder kind heeft het recht om veilig op te groeien. Voorlichting over kindermishandeling sluit idealiter aan op (bestaande, bredere) programma's die zich richten op kinderrechten en de brede sociaal-emotionele ontwikkeling en vaardigheden van kinderen.
- leert kinderen wat kindermishandeling is. Kinderen leren onder meer dat verwaarlozing, seksueel misbruik en getuige zijn van huiselijk geweld óók vormen zijn van kindermishandeling;
- leert kinderen hoe ze kindermishandeling kunnen (h)erkennen. De voorlichting draagt bij aan het bespreekbaar maken van onveilige thuissituaties;
- leert kinderen dat mishandeling vaak veroorzaakt wordt door een opeenstapeling van problemen bij ouders en dat kinderen nooit zelf schuldig zijn;

Bijlage

- laat kinderen inzicht krijgen in veel voorkomende emoties en gevoelens, leren kinderen eigen emoties te begrijpen en dat het niet raar is als je je angstig, schuldig, boos of verdrietig voelt.
- richt zich op het vergroten van de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen. Dit heeft betrekking op vaardigheden om relaties aan te gaan en te onderhouden, empathie, emotieregulatie en probleemoplossing. Onderzoek laat zien dat preventieprogramma's voor kindermishandeling een groter effect hebben als er aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen van positieve vaardigheden[1].
- betrekt óók ouders en leerkrachten. Bijvoorbeeld door ouders aan te moedigen om thuis met bepaalde vaardigheden te oefenen;
- legt de nadruk op het zoeken naar hulp en minder op vergroten van de (fysieke/verbale) weerbaarheid van kinderen om weerstand te bieden tegen de kindermishandeling of het misbruik. Onderzoek toont aan dat dit de situatie voor kinderen juist kan verergeren.
- kinderen wordt vooral geleerd aan wie zij kunnen vertellen wat er is gebeurd;
- bestaat uit meerdere, korte sessies. Kinderen zijn beter in staat hun aandacht vast te houden als de inhoud van een programma verdeeld is in meerdere korte onderdelen en vaker herhaald wordt.

Betrouwbare volwassene

Eén van de belangrijkste redenen waarom kinderen of jongeren niet over hun thuissituatie praten is het ontbreken van een volwassene die zij kunnen vertrouwen. Ook draagt een betrouwbare volwassene bij aan het versterken van de veerkracht van kinderen. Daarom is het bij het geven van voorlichting belangrijk dat de voorlichting door, of met, een vertrouwenspersoon wordt gegeven. Zorg voor een veilige sfeer en een onderlinge vertrouwensband. Ook nadat de voorlichting is gegeven of het programma is afgelopen.

Goede voorlichting zorgt er namelijk voor dat kindermishandeling beter bespreekbaar wordt gemaakt en dat kinderen leren dat het belangrijk is om hulp te zoeken. Het is daarom heel belangrijk dat voorlichting ook goede nazorg kent. Er bestaat een kans dat kinderen naderhand een situatie van kindermishandeling onthullen. Scholen en/of leerkrachten moeten daarop goed zijn toegerust.

Do's & don'ts voor scholen

Do's:

- Zorg voor een gevarieerd programma, sluit aan bij de (ontwikkelingsleeftijd) van leerlingen en bij de doelen van de voorlichting. Neem daarin multimediale uitingen op, gebruik zelfverwerkingsopdrachten en maak gebruik van groepsopdrachten. Gebruik bijvoorbeeld Klokhuis, kinderrechten.nl, filmpjes, vlogs, Sense.info. Eventueel in samenwerking met een gastles van bijvoorbeeld Amnesty International, een kinderrechtenorganisatie, de Kindertelefoon of Veilig Thuis.
- Koppel een ouderbijeenkomst aan de voorlichting, ofwel bedenk een manier om ouders op een andere manier te betrekken. Besteed hierin ook aandacht aan dat kinderen recht hebben op bescherming tegen geweld.
- Zorg dat leerkrachten allereerst voldoende kennis hebben over kinderrechten, kindermishandeling, gevolgen en hulp (zowel intern als extern). Daarna is het belangrijk dat leerkrachten attitude en vaardigheden hebben om de lessen te geven en om reacties van leerlingen op te vangen. Bespreek dit voorafgaand in het schoolteam. In de training van de leerkracht moet ook aandacht zijn voor eventuele eigen nare jeugdervaringen en de manier waarop de leerkracht met het thema omgaat, wat het met hem/haar doet. Eigen emoties zijn oké, maar mogen je niet overspoelen.

[1] Gubbels, J., van der Put, C., Assink, M. (2021). Voorlichtingsprogramma's voor kindermishandeling op scholen.

- Zorg dat de leerkrachten bekend zijn met de meldcode en daarmee kunnen werken en dat de meldcode op de scholen goed geïmplementeerd is.
- Realiseer je dat de kans bestaat dat er kinderen zijn die tijdens of na een les eigen ervaringen onthullen. Zorg dat je daar als leerkracht, IB-er en school adequaat mee omgaat.
- Zorg dat er op scholen een aandachtsfunctionaris is die hierin kan adviseren en consulteren. Zowel op 'casusniveau' als op beleidsniveau (dus om ervoor te zorgen dat de zorgroute klopt en loopt). Meestal is de implementatie van de meldcode belegd bij de IB-er.
- Inbedding en borging van de voorlichting op school is van belang. Wat vraagt deze module van de taak/rol van de aandachtsfunctionaris in de school?
- Schakel ervaringsdeskundigen in bij het trainen van leerkrachten (bijvoorbeeld team-KIM of Stichting Praat), zodat leerkrachten weten wat het voor een kind betekent om kindermishandeling mee te maken. Ook de rol van de professional zelf komt aan de orde.
- Psycho-educatie na mishandeling is altijd nodig voor kind en ouders, ook zonder aanwijsbare schade bij het kind. Als de leerkracht dat niet kan, dan moet iemand anders dat doen, intern of extern (en dat moet geborgd zijn). Een leerkracht moet weten waar het kind hiervoor terecht kan binnen of buiten de school. Zie bijvoorbeeld de praatplaat Wie je tegenkomt als het thuis niet goed gaat.

Don'ts:

- Let op met weerbaarheidstraining in het kader van voorlichting over kindermishandeling. Weerbaarheidstraining kan mogelijk leiden tot toename van kindermishandeling of misbruik (Hermanns, 2008). Wellicht verergert de situatie doordat het kind thuis weerstand biedt.
- Gebruik geen directe verhalen van ervaringsdeskundigen in de klas. Het is niet de bedoeling dat kinderen overspoeld of angstig worden door de ervaringen van de ervaringsdeskundigen. Ervaringsdeskundigheid is met name gericht op het creëren van bewustwording en handelen van professionals.
- De voorlichting moet niet gericht zijn op het doen van onthullingen van kinderen. Zoals gezegd moet hier een zeer goede ondersteuningsstructuur voor zijn in de school en elders in de hulpverlening. Anders kan onthulling mogelijk schadelijk zijn. Zie hiervoor het onderzoek van Jongerentaskforce van Augeo 'Praten over wat je thuis meemaakt' (2013-2018).

Of kijk (vanaf 9/9/2026) op:

Kompas voor de klas
www.kompasvoordeklas.nl.nl

Bijlage

Individuele psycho-educatie

Kinderen die thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden ondervinden daar op korte of lange termijn schadelijke gevolgen van. Kinderen voelen zich niet goed in staat om met het geweld om te gaan en voelen zich angstig, bedreigd of schuldig. Hoe kinderen het geweld beoordelen en begrijpen, evenals hoe zij hun eigen reactie op het geweld begrijpen en daarmee om kunnen gaan, heeft invloed op de ontwikkeling van het kind. Psycho-educatie kan bijdragen aan het begrijpen en beoordelen van huiselijk geweld en het beter omgaan met deze ervaringen, door het bieden van informatie en uitleg over huiselijk geweld en veel voorkomende reacties hierop. Psycho-educatie kan veel verschillende vormen aannemen en als leerkracht kun je elementen hiervan gebruiken in een gesprek met een kind.

Wanneer kinderen weten dat iemand op de hoogte is van hun thuissituatie, of zij tegen bijvoorbeeld de leerkracht hebben verteld over het geweld thuis, is het heel belangrijk om hier ook opvolging aan te geven. De informatie die je het kind geeft kan uit verschillende onderwerpen bestaan, maar onderstaand lees je over vier onderwerpen die je met het kind kunt bespreken.

Deze onderwerpen hoeven niet in deze volgorde te worden besproken en zijn erg afhankelijk van waar het kind behoefte aan heeft. Zorg wel dat je altijd eerst het **doel van het gesprek** duidelijk maakt, alvorens tot de inhoud over te gaan. Bijvoorbeeld: ‘goh ik hoorde dat papa en mama gisteren flinke ruzie hebben gehad, ik wil daar graag even met je over praten, vind je dat goed?’. Wees je ook bewust dat jij misschien een doel voor ogen hebt, maar dat het gesprek niet altijd zo verloopt zoals je in gedachten had. Soms heeft het kind toch behoefte aan wat anders en moet je dat loslaten.

1. Algemene informatie over huiselijk geweld

Het belangrijkste doel van het geven van algemene informatie over huiselijk geweld en kindermishandeling is dat kinderen zich bewust worden dat het geweld plaatsvindt, dat zij niet de enige zijn die dit meemaken en dat zij niet raar zijn (spreek het kind individueel, dus niet in de grote groep).

- Vertel kinderen dat wat bij hen thuis gebeurt vaker voorkomt, dat dat een naam heeft en dat het niet goed is voor kinderen. Afhankelijk van de leeftijd kun je eventueel uitleggen dat er verschillende vormen van huiselijk geweld zijn en dat bijvoorbeeld psychisch geweld en verwaarlozing ook een grote impact hebben op kinderen.

- Het is belangrijk om de informatie dicht bij het kind zijn situatie te houden.
- Probeer daarbij ook kort uit te leggen waarom dingen gebeuren, door bijvoorbeeld uit te leggen dat ook zijn ouders een opvoeding hebben gehad en een verleden, waarin ze misschien bepaalde dingen anders geleerd hebben, of niet goed geleerd hebben hoe ze daar anders mee om kunnen gaan.

2. Recht om veilig op te groeien

Kinderen beseffen vaak niet dat de situatie waarin zij opgroeien verkeerd is en dat er wat aan moet veranderen. Het is daarom belangrijk om kinderen te informeren over hun recht om veilig op te groeien. Door kinderen te informeren over kinderrechten kan hun bewustzijn en besef worden vergroot.

- Bespreek het begrip veiligheid, of wat veilig opgroeien betekent. Veiligheid is een erg abstracte term en omdat veel kinderen hun thuissituatie als normaal ervaren, hebben zij helemaal geen beeld bij wat veilig opgroeien dan is. Dus bespreek met het kind wat dat nou betekent voor hem/haar: wanneer voel je je onveilig en wat voel je dan? En: als er ruzie is en er geslagen wordt, of hard geschreeuwd wordt, dat is niet goed als jij daar bang van wordt.
- Het is belangrijk om bij het informeren over het recht op veilig opgroeien, niet te focussen op wat een ‘normale’ situatie is, maar vanuit de positieve kant: wat heeft een kind nodig om veilig op te groeien. Bijvoorbeeld: “als je acht bent is het belangrijk dat er iemand voor jou zorgt, je elke dag gezond eten krijgt, je je prettig te voelt en om liefde te krijgen van je ouders”.
- Zorg daarbij wel dat je geen valse beloftes doet en geen dingen voor het kind gaat invullen. Zeg bijvoorbeeld niet ‘ je hoeft je niet bang te voelen thuis’, terwijl een kind zich wel bang voelt, omdat het misschien toch nog onveilig is.

3. Informatie gevoelens en reacties

In hoeverre een kind zijn emotionele reacties op de gebeurtenissen begrijpt en ermee om kan gaan, heeft een grote invloed op zijn functioneren. Het is belangrijk om het kind te informeren over veelvoorkomende emotionele en gedragsmatige reacties op traumatische gebeurtenissen. Daarbij is het van belang de reacties te normaliseren, met als doel op een ondersteunende manier te laten weten dat bepaalde emotionele of gedragsmatige reacties niet raar zijn, dat zij niet de enige zijn die zich zo voelen en dat zij niet verantwoordelijk zijn voor het geweld.

- Besteed aandacht aan het herkennen van bepaalde emoties en gevoelens. Ontdek hoe de emoties zich uiten en wat dat met het kind doet. Bijvoorbeeld: “als je bang bent, wat gaat er dan door je heen en hoe uit zich dat dan?”. Of: “ oké en als je dicht klapt of als jij niks meer durft te zeggen, wat voel je dan, voel je verdriet, of voel je je zo boos dat je niks meer op kunt brengen?”.
- Leg uit dat bepaalde reacties of gevoelens vaker voorkomen. Je kunt dan uitleggen wat veelvoorkomende reacties van kinderen zijn. Bijvoorbeeld: “veel kinderen die dit meemaken zijn bang dat het nog een keer gebeurt, of dat hun vader naar de gevangenis gaat. Heb jij dat ook?”. Probeer hierbij inzicht te geven dat bepaald gedrag en bepaalde reacties ergens vandaan komen.
- Maak het kind duidelijk dat het niet zijn schuld is. Bijvoorbeeld: “het is niet jouw schuld dat papa en mama ruzie kregen, omdat jij niet luisterde. Dat de ruzie komt door andere dingen, bijvoorbeeld omdat papa teveel zorgen aan zijn hoofd heeft, of niet heeft geleerd om ruzies anders op te lossen.”. Het is wel belangrijk om daarbij de emotie te erkennen en te zorgen dat je het schuldgevoel niet wegwuift.

4. Praktische informatie over hulpverlening

Het is heel belangrijk om kinderen te informeren over de stappen die genomen worden, wat er gebeurt, waar je mee bezig bent en wat je kunt doen. Probeer, naar behoefte, het kind uitleg over jeugdbescherming, of eventuele hulpverleningstrajecten en wat het kind hierin kan verwachten.

- Zorg dat je je voorafgaand aan het gesprek verdiept in wat er mogelijk is, binnen school, maar mogelijk ook daarbuiten. Bijvoorbeeld praktische informatie over instanties en hulpverlening geven. Vraag hiervoor ook advies aan de schoolmaatschappelijk werker of intern begeleider, of doe dit samen.
- Indien je het kind wilt doorverwijzen naar iemand anders of hulpverlening, dan is het belangrijk om het kind daarin te ondersteunen en dit concreet te maken. Als je een kind bijvoorbeeld doorstuurt naar de schoolmaatschappelijk werker, laat dan het kind zien waar dat is of ga bijvoorbeeld het eerste gesprek met het kind mee.

Bijlage

Meer leren of verdieping?

Volg een van onze cursussen:

- Werken met een meldcode
- Implementeren van een meldcode
- Herhaling werken met een meldcode
- Steun bieden in de klas
- Steun bieden aan vluchtelingenkinderen
- Communiceren over geweld
- Lange termijn gevolgen van kindermishandeling
- Huwelijksdwang
- Grensoverschrijdend gedrag door een collega
- Pesten

Klik hier voor meer informatie

AUGEO FOUNDATION